Årstidsvariasjon i selvmord i Norge 1969–2007

At antall selvmord i befolkningen varierer med årstid, har lenge vært kjent. I vår del av verden har man sett en topp omkring april-mai. Flere forskere har spekulert på om disse endringene er i ferd med å bli mindre.

I et samarbeidsprosjekt mellom SERAF, NSSF og NTNU har en gruppe norske forskere, med prof. Jørgen G. Bramness

som førsteforfatter, analysert alle norske selvmord ved hjelp av en nyutviklet statistisk metode.

Bramness JG, Walby FA, Morken G, Røislien J. (2015). Analyzing Seasonal Variations in Suicide With Fourier Poisson Time-Series Regression: A Registry-Based Study From Norway, 1969-2007. *Am J Epidemiol*. 2015 Aug 1; 182(3):244-54.

Visste du at:

www.selvsmord.no

- med over 800 artikler er en av verdens største faglige nettressurser på selvmordsforebygging?
- har stoff på bokmål, nynorsk, dansk, svensk og engelsk?
- har en base med alle Suicidologi-artikler fra 1996?
- har en stoffbredde som spenner fra forskning om smale problemstillinger, via kunnskapsoppsummeringer til brukererfaringer

Abonner på NSSFs nyhetsbrev

Meld deg på og bli oppdatert på forskning ved NSSF og andre saker. Se www.selvsmord.no

Digital utgave av Suicidologi

Suicidologi er nå lansert på FRITT, Frie tidsskrifter fra UiO, og du finner nyeste nummer der. Vi er inne i tidsskriftets 20. årgang, og arkivet med alle artiklene finner du også på FRITT.

Kjære leser

Suicidal og selvskadende atferd blant ungdommer er fortsatt et stort samfunnsproblem i Norge som i mange andre land. Befolkningsstudier viser at 5–10 % av ungdommer rapporterer at de har skadet seg selv med vilje i løpet av det siste året, men en stor andel av disse kommer ikke i kontakt med helsevesenet eller andre deler av hjelpeapparatet. Mange unge som skader seg selv med vilje gjør det som respons på eller forsøk på å mestre sterke negative emosjoner. Mange rapporterer også et ønske om å dø som bakgrunn for å skade seg selv. Uansett hvilket motiv som ligger bak er denne type atferd en meget sterk risikofaktor for selvmord. Vi må derfor tilby ungdommer og deres familier hjelp til å overkomme vanskene, redusere risikoen og få en bedre livskvalitet. Det tilbudet vi gir må også være tilgjengelig og akseptabelt for brukerne, og mulig for tjenesteytere i ulike deler av landet å levere. Heldigvis er det særlig i løpet av det siste tiåret utviklet en rekke typer av forebyggende tiltak og intervensjoner som har vist effekt i forhold til å redusere risikoen for suicidal og selvskadende atferd hos ungdommer. Slike intervensjoner er delvis universelle (rettet mot hele befolkningen av ungdommer, f.eks. gjennom skolen), selektive (rettet mot ungdommer som har vist risikoatferd eller -symptomer) og dels såkalt indikerte (rettet mot ungdommer som har vist suicidal eller selvskadende atferd). Intervensjonene har også forskjellige fokus; noen er rettet mot psykiske helseplager, andre søker å øke mestring, familiefunksjon eller sosial støtte. Og siden selvskadende og suicidal atferd har så mange og forskjelligartede årsaker, og siden ungdomsbefolkningen jo er like heterogen som andre befolkningssegmenter, er det naturligvis meget fornuftig å bruke ulike strategier, innfallsvinkler og metoder. Også her i Norge har vi fått mange gode forebyggende tiltak rettet mot suicidal og selvskadende atferd blant ungdommer og noen av disse er trukket fram i dette nummeret av Suicidologi. Vi tror at vi i dag har et bedre kunnskapsgrunnlag enn noensinne til å kunne gjøre noe effektivt for å redusere det store samfunnsproblemet som suicidal og selvskadende atferd blant ungdom representerer. Men et godt kunnskapsgrunnlag er ikke nok. Vi må bruke kunnskapene systematisk, og vi må sikre at forebyggende tiltak og intervensjoner når fram til en større andel av ungdommene som trenger dem. Men i kunnskaps- og informasjonssamfunnet settes stadig nye viktige tema på dagsordenen, og den ene satsningen etter den andre lanseres. Dette kan føre til at intet blir implementert godt nok til at vi kan regne med å få ønsket effekt. Og det kan føre til at vi tretter ut de mange tjenesteyterne og samfunnsarbeiderne som skal utføre det forebyggende arbeidet. Derfor er det et ansvar for både politikere, samfunnsplanleggere og alle andre samfunnsengasjerte mennesker å velge det viktigste først. Og kan noe være viktigere enn å forebygge selvmord blant unge?

Lars Mehlum
redaktør